ГД ГРАНИТ АД - Скопје

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР И КОНСОЛИДИРАНИ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ ЗА ГОДИНАТА КОЈА ЗАВРШУВА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2017 ГОДИНА

Скопје, мај 2018

СОДРЖИНА Страна

Извештај на независниот ревизор **1-2**

Консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран Биланс на успех 3

Консолидиран Извештај за сеопфатна добивка 4

Консолидиран Извештај за финансиска состојба 5

Консолидиран Извештај за паричните текови 6

Консолидиран Извештај за промените во главнината 7-8

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи 9 - 46

Додатоци

Додаток 1- Законска обврска за составување на консолидирана годишна сметка и годишен извештај за работење

Додаток 2- Консолидирана Годишна сметка

Додаток 3- Годишен Извештај за работење

MOORE STEPHENS
SKOPJE

Св.Кирил и Методиј 20, 1000 Скопје
Република Македонија

Тел: +389 (2)32 14 706
Факс: +389 (2)32 14 707

www.moorestephens.mk
www.moorestephens.com

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР
ДО
АКЦИОНЕРИТЕ НА
ГД ГРАНИТ АД - Скопје

Извештај за консолидираните финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените консолидирани финансиски извештаи на ГД ГРАНИТ АД – Скопје (Друштвото), кои што го вклучуваат Консолидираниот Извештај за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2017 година, како и Консолидираниот Биланс на успех, Консолидираниот Извештај за сеопфатна добивка, Консолидираниот Извештај за промени во главнината и Консолидираниот Извештај за парични текови за годината која завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за консолидираните финансиски извештаи

Раководството на Друштвото е одговорно за подготвување и објективно презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи, врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија прифатени и објавени во Службен Весник на Република Македонија (79/2010). Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на Друштвото за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективноста на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР (Продолжение)
ДО
АКЦИОНЕРИТЕ НА
ГД ГРАНИТ АД - Скопје

Ние веруваме дека ревизорските докази кои што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, консолидираните финансиски извештаи ја презентираат веродостојно и објективно, од сите материјални аспекти, консолидираната финансиска состојба на ГД ГРАНИТ АД – Скопје заклучно со 31 декември 2017 година, како и неговата консолидирана финансиска успешност и неговите консолидирани парични текови за годината која што завршува тогаш во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија.

Извештај за други правни и регулативни барања

Раководството на Друштвото е исто така одговорно за подготвување на годишниот извештај за работата во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да известиме дали годишниот извештај за работата е конзистентен со консолидираната годишна сметка и консолидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2017 година. Нашата работа во однос на годишниот извештај за работата е извршена во согласност со МСР 720 и е ограничена на известување дали историските финансиски информации прикажани во годишниот извештај за работата се конзистентни со консолидираната годишна сметка и консолидираните ревидирани финансиски извештаи.

Годишниот извештај за работата е конзистентен, од сите материјални аспекти, со консолидираната годишна сметка и консолидираните ревидирани финансиски извештаи на ГД ГРАНИТ АД – Скопје за годината која завршува на 31 декември 2017 година.

Скопје, 21 мај 2018 година

Овластен ревизор

Гоце Христов

Управител и Овластен ревизор

Антонио Вељанов

Друштво за ревизија МУР СТИВЕНС ДОО СКОПЈЕ

ГД ГРАНИТ АД - Скопје
КОНСОЛИДИРАН БИЛАНС НА УСПЕХ за годината која завршува на 31 декември

	Белешка	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Приходи од градежни работи	8	5,409,531	5,996,823
Останати оперативни приходи	9	325,908	471,307
Промени во залихи на готови производи и производство во тек		1,315	(42,956)
Употребени суровини и материјали	10	(1,382,190)	(1,572,412)
Трошоци за вработени	11	(1,003,834)	(1,178,344)
Амортизација		(419,223)	(422,662)
Расходи за подизведувачи		(1,969,797)	(1,983,032)
Останати оперативни расходи	12	(802,398)	(989,995)
ОПЕРАТИВНА ДОБИВКА (ЗАГУБА)		**159,312**	**278,730**
Приходи од финансирање	13	29,322	58,276
Расходи од финансирање	14	(34,932)	(23,306)
ДОБИВКА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ		**153,702**	**313,699**
Данок од добивка	17	(15,314)	(19,584)
НЕТО ДОБИВКА ЗА ПЕРИОДОТ		**138,388**	**294,115**
Нето добивка (загуба) на:			
Акционерите на Друштвото мајка		138,388	294,115
Малцинското учество во подружниците		-	-
		138,388	**294,115**
Основна заработувачка по акција (Во МКД)	15	**50**	**106**

Скопје, 31 март 2018 година

За Управен Одбор
Претседател

Страшо Милковски

Белешките се составен дел на консолидираните финансиските извештаи
Извештајот на ревизорите е на страна 1 и 2.

	Белешка	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Нето добивка за периодот		**138,388**	**294,115**
Останата сеопфатна добивка:			
Реваloризација на НПО		-	-
Реваloризација на вложувања расположливи за продажба до нивна објективна вредност		-	-
Курсни разлики од преведување на странски валути на подружници		(5,644)	(36,294)
Вкупно останата сеопфатна добивка		**(5,644)**	**(36,294)**
ВКУПНА СЕОПФАТНА ДОБИВКА ЗА ПЕРИОДОТ		**132,744**	**257,821**

	Белешка	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
СРЕДСТВА			
Парични средства	18	517,934	381,384
Вложувања според објективна вредност	25	121,666	6,775
Побарувања од продажба	19	1,800,826	2,345,548
Побарувања за дадени аванси	20	584,082	180,562
Краткорочни дадени заеми	21	51,108	23,814
Останати краткорочни средства и АВР	22	137,674	82,018
Залихи	23	1,450,730	1,341,909
Вкупно тековни средства		**4,664,020**	**4,362,010**
Вложувања во придружени друштва	24	14,411	14,411
Долгорочни дадени заеми	26	198,896	198,895
Нематеријални средства	27	17,318	19,322
Недвижности, постројки и опрема	28	3,132,728	3,369,467
Вкупно нетековни средства		**3,363,353**	**3,602,095**
ВКУПНО СРЕДСТВА		**8,027,373**	**7,964,105**
ОБВРСКИ И ГЛАВНИНА			
Обврски спрема добавувачи	29	1,268,059	1,398,048
Обврски за примени аванси и депозити	30	1,261,197	1,088,087
Краткорочни кредити	31	28,912	-
Тековна доспеаност на долгорочни кредити	32	3,117	6,368
Останати краткорочни обврски и ПВР	33	227,933	259,296
Вкупно тековни обврски		**2,789,218**	**2,751,800**
Долгорочни кредити	34	-	-
Резервирања за судски спорови	35в	230,566	231,276
Вкупно нетековни обврски		**230,566**	**231,276**
Акционерски капитал		932,367	932,367
Откупени сопствени акции		(148,097)	(148,097)
Премии на издадени акции		51,895	51,895
Резерви		1,940,369	1,809,907
Ревалоризациони и други резерви		(15,436)	(9,792)
Акумулирана добивка (загуба)		2,246,421	2,344,679
Вкупно		**5,007,519**	**4,980,959**
Неконтролирано учество		70	70
Вкупно главнина		**5,007,589**	**4,981,029**
ВКУПНО ОБВРСКИ И ГЛАВНИНА		**8,027,373**	**7,964,105**

	Белешка	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Парични текови од оперативни активности			
ДОБИВКА (ЗАГУБА) ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ		**153,702**	**313,699**
Усогласување за:			
Амортизација на НПО	28	408,729	411,256
Амортизација на нематеријални средства	27	10,494	11,407
Исправка на побарувања	12	319	115,931
Расходи (приходи) од камати, нето	13;15	(22,607)	(32,158)
Расходи за резервирања за судски спорови, нето	12	(710)	45,942
Останати усогласувања		(2,618)	(33)
Вредносно усогласување на залихи		3,331	102
Отпис на побарувања за камата		-	1,902
Останати усогласувања на основни средства		-	1,662
Сегашна вредност на расходувани основни средства		646	8,860
Приходи/расходи од расходувани и продадени НПО	9;12	(72,363)	(91,136)
Добивка (загуба) пред промени во обртни средства		**478,923**	**787,433**
Побарувања од продажба		538,759	969,237
Побарувања за дадени аванси		(403,520)	95,653
Останати тековни средства и АВР		(23,853)	219,445
Залихи		(112,152)	(172,519)
Обврски од добавувачи		(129,989)	(1,006,937)
Обврски за примени аванси		173,110	(332,134)
Останати тековни обврски и ПВР		(56,062)	(303,316)
Нето пари употребени во работењето		**465,215**	**256,862**
Платена камата		(4,180)	(14,360)
Платен данок од добивка		(29,249)	(25,576)
Нето парични текови од оперативни активности		**431,786**	**216,925**
Парични текови од вложувачки активности			
Приливи / одливи од вложувања, нето		(114,891)	(6,775)
Примени камати	13	(507)	36,861
Дадени депозити		-	-
Прилив (одлив) од дадени заеми	26	(1)	2,260
Купување на нематеријални средства	27	(8,490)	(8,471)
Купување на недвижности, постројки и опрема	28	(187,444)	(392,289)
Приливи од продажби на НПО	28	87,171	195,894
Нето парични текови од вложувачки активности		**(224,162)**	**(172,521)**
Парични текови од финансиски активности			
Искористени (отплатени) долгорочни кредити	34	(3,251)	(15,879)
Искористени (отплатени) краткорочни кредити	31	28,912	(10,000)
Стекнување сопствени акции		-	-
Исплатени дивиденди		(75,735)	(59,783)
Исплатени награди		(21,000)	(26,325)
Нето парични текови од финансиски активности		**(71,074)**	**(111,987)**
Нето зголемување (намалување) на парични средства		**136,550**	**(67,582)**
Парични средства на почетокот на годината	**18**	**381,384**	**448,966**
Парични средства на крајот од годината	**18**	**517,934**	**381,384**

	Обични акции		Трезорски акции		Премии на издаден и акции	Резерви (законски и од реинвест. добивка)	Резерви за сопствени акции	Ревалоризациона и други резерви	Акумулирана добивка (загуба)	Неконтролирано учество	Вкупно главнина
Во (000) МКД	**Број на Акции**	**Износ**	**Број на Акции**	**Износ**							
а) Промени во 2016 година											
Состојба на 01.01.2016	**3,071,377**	**932,367**	**(301,173)**	**(148,097)**	**51,895**	**1,610,380**	**62,164**	**26,502**	**2,270,513**	**70**	**4,805,794**
Сеопфатна добивка:											
Добивка за годината	-	-	-	-	-	-	-	-	294,115	-	**294,115**
Курсни разлики од преведување на странски валути на подружници	-	-	-	-	-	-	-	(36,294)	-	-	**(36,294)**
Вкупна сеопфатна добивка	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(36,294)**	**294,115**	**-**	**257,821**
Трансакции со сопствениците:											**-**
Издадени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Издвојување за резерви	-	-	-	-	-	137,363	-	-	(137,363)	-	**-**
Издвојување за дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	(61,554)	-	**(61,554)**
Издвојување за награди	-	-	-	-	-	-	-	-	(21,000)	-	**(21,000)**
Откуп на сопствени акции	-	-	-	-	-		-	-	-	-	**-**
Останато	-	-	-	-	-	-	-	-	(33)		**(33)**
Состојба на 31.12.2016	**3,071,377**	**932,367**	**(301,173)**	**(148,097)**	**51,895**	**1,747,743**	**62,164**	**(9,792)**	**2,344,679**	**70**	**4,981,029**

(Продолжува)

	Обични акции		Трезорски акции		Премии на издаден и акции	Резерви (законски и од реинвест. добивка)	Резерви за сопствени акции	Ревалоризациони и други резерви	Акумулирана добивка (загуба)	Неконтролирано учество	Вкупно главнина
Во (000) МКД	**Број на Акции**	**Износ**	**Број на Акции**	**Износ**							
б) Промени во 2016 година											
Состојба на 01.01.2017	**3,071,377**	**932,367**	**(301,173)**	**(148,097)**	**51,895**	**1,747,743**	**62,164**	**(9,792)**	**2,344,679**	**70**	**4,981,029**
Сеопфатна добивка:											
Добивка за годината	-	-	-	-	-	-	-	-	138,388	-	**138,388**
Курсни разлики од преведување на странски валути на подружници	-	-	-	-	-	-	-	(5,644)	-	-	**(5,644)**
Вкупна сеопфатна добивка	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(5,644)**	**138,388**	**-**	**132,744**
Трансакции со сопствениците:											**-**
Издадени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Издвојување за резерви	-	-	-	-	-	130,462	-	-	(130,462)	-	**-**
Издвојување за дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	(77,566)	-	**(77,566)**
Издвојување за награди	-	-	-	-	-	-	-	-	(26,000)	-	**(26,000)**
Откуп на сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Останато	-	-	-	-	-	-	-	-	(2,618)		**(2,618)**
Состојба на 31.12.2017	**3,071,377**	**932,367**	**(301,173)**	**(148,097)**	**51,895**	**1,878,205**	**62,164**	**(15,436)**	**2,246,421**	**70**	**5,007,589**

1. Основни податоци и дејност

Основната дејност на градежното друштво ГРАНИТ АД -Скопје, заедно со неговите поврзани друштва-подружници (во понатамошниот текст Друштвото или Групацијата) е производство на:

- градежни објекти;
- проектирање и изведување на објекти од високоградба, нискоградба и хидроградба;
- трговија со градежни и други материјали;
- угостителство и хотелиерство;

Организационата структура на Групацијата се состои од 12 организиони единици на територијата на Република Македонија и неколку подружници и друштва во странство (Германија, Албанија, Хрватска, Полска, БиХ и Косово), како и следните подружници (зависни друштва) во Република Македонија:

- Хотел Гранит ДООЕЛ - Охрид;
- Карваш ДООЕЛ - Скопје;
- ЈВ Гранит АТМ ДОО – Скопје;

Вкупниот број на вработени со 31 декември 2017 и 2016 година во Групацијата е како што следува:

Дел	**2017**	**2016**
- ГД Гранит АД Скопје - земја	1,795	1,717
- Подружници и друштва во странство	154	152
- Хотел Гранит ДООЕЛ Охрид	55	51
- Карваш ДООЕЛ - Скопје	7	7
Вкупно	**2,011**	**1,927**

Седиштето на Групацијата е во Скопје на ул. Вељко Влаховиќ бр.8.

2. Основа за составување на финансиски извештаи

2.1. Основ за подготовка на финансиските извештаи

Финансиските извештаи, дадени на страниците од 3 заклучно со страница 46, се составени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) објавени во Република Македонија во Правилникот за сметководство (Сл.Весник 159/2009) и применливи од 1 јануари 2010 година.

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините кои завршуваат на 31 декември 2017 и 2016 година. Тековните и споредбените податоци во финансиските извештаи се дадени во илјади денари (000 МКД). Онаму каде што е потребно, споредбените податоци се прилагодени и усогласени со цел да одговараат на извршената презентација во тековната година.

Финансиските извештаи за годините кои завршуваат на 31 декември 2017 и 2016 година на ГД Гранит АД Скопје ги презентираат финансиската состојба, резултатите од работењето, паричните текови и промените на капиталот на сите организациони единици на територијата на Република Македонија, како и на друштвата кои се во негова доминантна сопственост (подружници) во земјата и странство.

2.2. Основни сметководствени методи

Финансиските извештаи се составени врз основа на методот на набавна вредност, освен за недвижностите, постројките и опремата (НПО) и нивната амортизација, кај кои се вршени корекции во минатите години врз основа на принципот на ревалоризација со примена на унифицирани коефициенти на пораст на цените на производителите на индустриски производи, кои ги објавува Државниот завод за статистика на Република Македонија (Белешка 3.12) и за вложувањата расположливи за продажба кои се признаени според нивната објективна (пазарна) вредност (Белешка 3.11).

2. Основа за составување на финансиски извештаи (Продолжение)

2.3. Принципи на консолидација

Консолидацијата на финансиските извештаи на друштвата е извршена на следниот начин:

- Прво, се собираат поединечно салдата на сите позиции на средствата, обврските, капиталот, од билансот на состојба на 31 декември, како и приходите и расходите, од билансот на успех;
- Второ, во целост се елиминираат салдата на побарувањата и обврските на 31 декември, кои произлегуваат од трансакции меѓу друштвата во рамките на групацијата;
- Трето, во целост се елиминираат салдата на вложувањата на матичното друштво во зависните друштва (подружници) со состојба на 31 декември и салдото на делот од капиталот на тие друштва, кој се однесува на тие вложувања, а остатокот на капиталот, е прикажан во консолидираниот биланс на состојба како малцинско учество;
- Четврто, во целост се елиминираат приходите и расходите кои произлегуваат од трансакции меѓу друштвата во рамките на Групацијата.

2.4. Подружници

Подружници се правни лица каде што матичното друштво има контрола врз финансиските и деловните политики и поседува контрола над гласачката сила (над 50%) во тие друштва. Постоењето на и ефектот од поседувањето на гласачката сила се зема во предвид при одредувањето на тоа дали друштвото има контрола над тие правни лица. Вложувањата на друштвото во подружниците се евидентирани во финансиските извештаи на друштвото според нивната набавна вредност.

Подружниците се целосно консолидирани во моментот на воспоставување на контрола над истите од страна на друштвото. Подружниците се исклучуваат од консолидација во моментот на престанок на контрола од страна на друштвото.

Приложените консолидирани финансиски извештаи ги вклучуваат финансиските извештаи на матичното друштво и на следните подружници:

	2017	2016
	% на учество	% на учество
Хотел Гранит ДООЕЛ Охрид	100.00%	100.00%
Карваш ДООЕЛ Скопје	100.00%	100.00%
ЈВ Гранит АТМ ДОО Скопје	55.55%	55.55%
Подружница Гранит, Загреб	100.00%	100.00%
Подружница Тирана, Албанија	100.00%	100.00%
Подружница Краков, Полска	100.00%	100.00%
Гранмак, Германија	100.00%	100.00%
ГД Гранит ДОО Бања Лука	100.00%	100.00%
Подружница Гранит, Бања Лука	100.00%	100.00%
Гранмак, Австрија	100.00%	-

2. Основа за составување на финансиски извештаи (Продолжение)

2.4. Користење на проценки и расудувања

При подготвувањето на овие консолидирани финансиски извештаи Групацијата применува одредени сметководствени проценки. Одредени ставки во финансиските извештаи кои неможат прецизно да се измерат се проценуваат. Процесот на проценување вклучува расудувања засновани на последните расположливи информации.

Проценки се употребуваат при проценување на корисниот век на употреба на средствата, објективната вредност на побарувањата односно нивната ненаплатливост, застареноста на залихите, објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба и сл.

Во текот на периодите одредени проценки може да се ревидираат доколку се случат промени во врска со околностите на коишто била заснована проценката или како резултат на нови информации, поголемо искуство или последователни случувања.

Ефектите од промените во сметководствените проценки се вклучуваат во утврдувањето на нето добивката или загубата во периодот на промената и или во идните периоди доколку промената влијае и на двете.

2.5. Континуитет во работењето

Финансиските извештаи се изготвени врз основа на претпоставката за континуитет во работењето односно дека Групацијата ќе продолжи да работи во догледна иднина. Групацијата нема намера, ниту потреба да го ликвидира или материјално да го ограничи опсегот на своето работење.

3. Основни сметководствени политики

Основните сметководствени политики и проценки користени при составувањето на овие финансиски извештаи се дадени подолу. Сметководствените политики се користат конзистентно во текот на разгледуваниот период.

3.1. Приходи од продажба

Изведување на градежни работи
Приходите од градежни работи се искажуваат во висина на ситуациите или фактурите, издадени на, и потврдени, како од инвеститорите, така и од надзорот, кои се однесуваат на извршената работа по договори за градба во текот на годината, намалени за данокот на додадена вредност и одобрените попусти.

Во процесот на усогласување на финансиското известување со барањата на МСС 11 - Договори за градба, воведен е систем на проверка на висината на погоре искажаниот приход за секој договор за градба чиешто извршување е во тек на денот на билансот на состојба, согласно степенот на довршеност, поради што, воспоставени се евиденции за планираните и остварени:

- Трошоци кои директно се однесуваат на определен договор;
- Трошоци кои се припишуваат на договорената активност, општо земено, и можат да се алоцираат на договорот и
- Други трошоци кои конкретно се наплаќаат од инвеститорот, според условите од договорот.

Во постапката на проверка не се утврдени материјално значајни отстапувања на висината на приходите според извршената работа по договори за градба, односно според степенот на довршеност кај договорите чиешто извршување е во тек на денот на билансот на состојба.

Продажба на производи и стоки
Приходите од продажба на производи и стоки се мерат по објективната вредност на примените средства или побарувања, намален за враќање на стоките, трговските попусти и количинските рабати. Приходот се признава во билансот на успех кога на купувачот му се пренесени значајните ризици и користи од сопственоста на стоките, Групацијата не задржува вистинска контрола врз продадените стоки, приходите може веродостојно да се измерат, кога веројатно е дека економските користи ќе дојдат како прилив на Групацијата, трошоците во врска со трансакцијата може веродостојно да се измерат и соодветен доказ за трансакцијата постои.

3.2. Приходи од финансирање

Приходите од финансирање кои се пресметани до датата на билансот на состојба, се искажуваат како приходи во годината на која се однесуваат, независно дали се наплатени. Тие се состојат од приходи од дивиденди, капитални добивки од продажба на хартии од вредност, приходи од камати и курсни разлики.
Дивидендите се признаваат како приходи кога ќе се утврди правото за примање на истата. Каматите се признаваат на пресметковна основа за периодот за кои се однесуваат.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.3. Расходи од финансирање

Расходите од финансирање кои се пресметани до датата на билансот на состојба, се искажуваат како расходи во годината на која се однесуваат, независно дали се платени. Тие се состојат од расходи од камати, провизии и курсни разлики. Каматите се признаваат како расходи согласно на временскиот период за кои се однесуваат.

3.4. Курсни разлики

Деловните промени во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на деловната промена. Сите монетарни средства и обврски искажани во странска валута се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на билансот на состојбата.

Позитивните и негативните курсни разлики што настанале со пресметка на побарувањата и обврските во странска валута во нивната денарска противвредност се искажани во билансот на успех како приходи, односно расходи од финансирање во годината на која се однесуваат. Важечките средни курсеви на странските валути на 31 декември 2017 и 2016, се следните:

	2017	2016
1 ЕУР =	61.4907 МКД	61.4812 МКД
1 УСД =	51.2722 МКД	58.3258 МКД

3.5. Данок од добивка (тековен и одложен)

Данокот од добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот од добивка се признава во билансот на успех на Групацијата.

Тековниот данок од добивка се пресметува согласно одредбите на релевантните законски прописи во Република Македонија. Согласно даночните прописи, тековниот данок од добивка се пресметува на основа која претставува остварената добивка пред оданочување зголемена за трошоци кои не се признаваат за цели на оданочување (непризнаени трошоци) и помалку искажани приходи со поврзани лица.

Данокот од добивка се пресметува со примена на важечката даночна стапка на датумот на билансот на состојба по стапка од 10% (2016: 10%).

Одложениот данок од добивка се пресметува со примена на методата на обврски за сите времени разлики кои се јавуваат на датумот на билансот на состојба како разлики помеѓу даночната основа на средствата и обврските и нивната сметководствена вредност, за целите на финансиско известување. Одложените даночни средства и обврски се мерат според важечкте законски даночните стапки кои биле на сила и имаат правно дејство на датумот на билансот на состојба.

Пресметката на ефективната даночна стапка е дадена во Белешката 17.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.6. Заработувачка по акција

Групацијата ја прикажува основната заработувачка по акција од обичните акции. Пресметката на основната заработувачка по акција е направена со поделба на нето добивката за годината која е расположлива за распределба со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината.

3.7. Парични средства

Паричните средства се водат во билансот на состојба според номинална вредност. За целите на финансиските извештаи, паричните средства се состојат од готовина во благајни, парични средства на денарски и девизни сметки во банки, денарски депозити по видување и орочени депозити со рок на достасување до три месеци.

3.8. Побарувања од купувачи

Побарувањата по основ на продажба ги опфаќаат сите побарувања од продажба на учиноци, евидентирани по фактурна вредност согласно издадените градежни ситуации потврдени од надзорот на инвеститорот како и издадени фактури за градежни услуги, намалени за исправката на вредност за сомнителни и спорни побарувања.

Задржаните депозити претставуваат задршки од инвеститорите, како гаранција за добро извршена работа од страна на Групацијата, кои се ослободуваат по завршување на проектот и издавање на соодветна потврда за прифаќање.

Со товарење на расходите се формираа исправка на вредноста за сите побарувања за кои се смета дека се ненаплатливи на датумот на билансот на состојба. Индикатори за ненаплатливоста на побарувањата се следните: доцнење при исплата на побарувањата, инсолвентност на купувачите, можност за ликвидација или стечај на купувачите и друго. Сомнителните побарувања целосно се отпишуваат кога истите ќе се идентификуваат за такви.

3.9. Залихи

Залихите се искажуваат според поништата од набавната вредност и нето реализационата вредност. Набавната вредност ги вклучува сите трошоци за доведување на залихите во нивна сегашна состојба. Нето реализационата вредност е проценета пазарна вредност намалена за сите продажни, транспортни и дистрибуциони трошоци потребни за нивна продажба.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.10. Вложувања во придружени претпријатија (друштва)

Вложувања во придружени претпријатија се сметаат оние вложувања каде Групацијата има значајно влијание и кое ниту е подружница, ниту е заедничко вложување на Групацијата.

Вложувањата во придружени претпријатија се евидентирани во финансиските извештаи на Групацијата според нивната набавна вредност. Групацијата не ги евидентира овие вложувања според методот на главнина со оглед дека истите немаат значајни финансиски резулатати од работењето и истите соодветно не би имале значајно влијание на консолидираните финансиски извештаи на Групацијата.

3.11. Вложувања во хартии од вредност

Групацијата вложувањата ги категоризира како вложувања расположиви за продажба, вложувања по објективна вредност и вложувања кои се чуваат до доспевање. Вложувањата расположиви за продажба се оние кои се чуваат неограничен период, но може да бидат продадени во секој момент и се класифицираат како нетековни средства. Вложувањата по објективна вредност се состојат од вложувања во удели во инвестициски фондови кои Групацијата ги стекнува со цел за повторно продавање или купување во краток рок. Вложувањата кои се чуваат до доспевање се состојат од вложувања во краткорочни хартии од вредност (државни записи или благајнички записи) издадени од страна на државата или Народна Банка на Република Македонија и кои Групацијата ги чува во своето портфолио до нивното доспевање заради остварување на приходи од камати.

Почетно, вложувањата се искажани по набавна вредност, односно според износот на парични средства и еквиваленти на парични средства платени за нивна набавка.

Последователно, вложувањата расположливи за продажба се мерат според објективната вредност определена според последната понудена пазарна цена на истите на датумот на билансот на состојба за оние за кои има активен пазар, додека за оние вложувања за кои не постои активен пазар се мерат според нивната набавна вредност намалена за евентуално нивно оштетување (стечај или ликвидација). Последователно, сите вложувања кои се класифицирани за тргување се признаваат според објективна вредност преку добивките или загубите на Друштвото. Последователно, сите вложувања кои се чуваат до доспевање се признаваат според амортизирана набавна вредност користејќи ја методата на ефективна каматна стапка.

Добивките и загубите од промената на објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба се признаваат непосредно во главнината, се додека вложувањето не се продаде, наплати или на друг начин отуѓи или додека не се утврди дека е оштетено, кога кумулативната добивка, односно загуба, која била претходно признаена во главнината, ќе се вклучи во нето добивката или загубата за периодот.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.12. Недвижности, постројки и опрема (НПО)

(1) Општа објава

Почетно, НПО се евидентираат по нивната набавна вредност. Набавната вредност ја чини фактурната вредност на набавените средства зголемена за сите трошоци настанати до нивното ставање во употреба.

Последователно, НПО се евидентираат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и било какво оштетување на вредноста. Во изминатиот период, Групацијата вршела законска ревалоризација на НПО на крајот од годината со примена на официјално објавените коефициенти за ревалоризација од страна на Државниот Завод за Статистика кои одговораат на општиот индекс на пораст на цени, врз нивната набавна вредност и акумулирана амортизација. Ваква ревалоризација повеќе не се пресметува и евидентира. Ефект од спроведената ревалоризација е ревалоризациона резерва во рамките на вкупниот капитал, која до 2001 година се распоредуваше сразмерно на акционерската главница, законските резерви и нераспоредената добивка, а од 2002 година повеќе не се распоредува и се евидентира и искажува издвоено во билансот на состојба.

Согласно параграф 44(б) од објавениот МСС 8 Нето добивка или загуба за периодот, основни грешки и промени во сметководствените политики (Сл. Весник на РМ бр.94/2004) ревалоризираните вредности на НПО во поранешните години се третираат како извршена ревалоризација во согласност со МСС 16, а не како промена во сметководствената политика.

Трошоците за тековно и инвестиционо одржување се евидентираат на товар на расходите во моментот на нивното настанување. Издатоците кои се однесуваат на реконструкции и подобрувања, кои го менуваат капацитетот или корисниот век на употреба на НПО, се додаваат на набавната вредност на тие средства.

Позитивната, односно негативната разлика настаната при продажба на НПО се книжи како капитална добивка или загуба и се искажува во рамките на останатите приходи, односно расходи.

(2) Амортизација

Амортизацијата на НПО претставува систематска распределба на амортизирачкиот износ за време на корисниот век на употреба на средството. НПО се амортизираат поединечно, се до нивниот целосен отпис. Земјиштето и инвестициите во тек не се амортизираат. Употребените годишни стапки на амортизација односно предвидените корисни векови на употреба на НПО за 2017 година во однос на 2016 година се следните:

	2017	2016	2017	2016
Недвижности	2.5-10 %	2.5-10 %	10-40 години	10-40 години
Постројки и опрема	10 %	10 %	10 години	10 години
Транспорт средства	10-25 %	10-25 %	4-10 години	4-10 години
Компјутерска опрема	25 %	25 %	4 години	4 години
Канцелариски мебел	20 %	20 %	5 години	5 години

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.13. Нематеријални средства

Едно средство се признава за нематеријално кога е сигурно дека субјектот го поседува истото, може да го идентификува и кое нема физичка содржина.

Почетното мерење на едно нематеријално средство е според набавната вредност што ја сочинуваат трошоците за негово стекнување, а тоа се износот на исплатени парични средства или еквиваленти на парични средства во моментот на негово стекнување. Последователно, нематеријалните средства се признаваат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација.

Амортизацијата не нематеријалните средства претставува систематска распределба на амортизирачкиот износ за време на корисниот век на употреба средството. Стапката на амортизација во 2017 година изнесува 20% годишно (2016: 20% годишно).

3.14. Обезвреднување на средствата

Средствата кои имаат неограничен век на користење и не се амортизираат се предмет на годишна анализа за можноста за нивно обезвреднување. Средствата кои се амортизираат се предмет на анализа за можноста за нивно обезвреднување секогаш кога постојат услови кои укажуваат дека нивната сегашна сметководствена вредност е повисока од нивната надоместувачка вредност што покажува дека истите се обезвреднети. Загубата поради обзвреднување се евидентира за износот за кој сегашната вредност ја надминува надоместувачката вредност. Надоместувачка вредност претставува повисоката вредност од нето продажната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и употребната вредност на средството.

3.15. Обврски спрема добавувачи

Обврските спрема добавувачи се искажуваат во висина на номиналните износи што произлегуваат од деловните трансакции.

Обврските спрема добавувачи се отпишуваат по истекот на рокот на застареност или со вонпроцесно порамнување, со товарење на останатите приходи.

3.16. Обврски по кредити

Обврските по кредити се состојат од обврски по краткорочни и долгорочни кредити и се искажуваат според нивната номинална вредност. Износите на договорената камата се искажуваат во корист на останатите обврски, а на товар на расходите од финансирање. Обврските по кредитите од странство се искажуваат според курсот на Денарот на денот на билансот на состојба, а курсните разлики се евидентираат во рамките на приходи, односно расходи од финансирање.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.17. Капитал

(1) Основна главнина

Основната главнина се признава во висина на номиналната вредност на издадените и уплатени акции.

(2) Откупени сопствени акции

Акциите кои се издадени од Групацијата и кои ги поседува истото се третираат како сопствени (трезорски) акции, се признаваат по нивната набавна вредност и се презентираат како намалување на капиталот на Групацијата.

Сопствените акции се стекнуваат со нивно откупување на секундарниот пазар на хартии од вредност (берза) по тековни берзански цени со претходно донесени одлуки за нивно стекнување од страна на надлежните органи на управување на Групацијата. Стекнататите сопствени акции се признаваат по нивната набавна вредност во која што се вклучени и трансакционите трошоци (провизии) направени за нивното стекнување.

Сопствените акции се отуѓуваат по пат на нивно повторно издавање (јавна или приватна понуда), како и со нетрговски преноси (залог и сл) согласно одредбите на Законот за хартии од вредност. Разликата што се јавува при отуѓувањето на сопствените акции помеѓу нивната набавна и продажна вредност се признава како премија на емитирани акции и се прикажува во рамките на вкупниот капитал на Групацијата.

(3) Законски резерви

Законските резерви се формираат од остварената добивка врз основа на законските одредби и со распоред на реваloризационите резерви, а можат да се употребат за покривање на загубата. Согласно законските одредби, Друштвото е должно да издвои од добивката за тековната година минимум 5% за законски резерви, се додека резервите не достигнат 1/10 од основната главнина на Друштвото. Доколку износот на оваа резерва не надминува 1/10 од вредноста на основната главнина, истата може да биде употребена само за покривање на загуби. Доколку резервата надмине 1/10 од капиталот на Друштвото, може да биде употребена за исплата на дивиденди со претходна одлука на Собранието на акционери.

(4) Реваloризациона резерва

Реваloризационата резерва се формира врз основа на извршената годишна реваloризација согласно изнесеното во точка 3.12. на овие белешки. Во согласност со законските прописи, салдото на реваloризационата резерва по годишната пресметка се евидентира во рамките на капиталот. Оваа резерва не е предмет на распределба.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.18. Наеми

Наемите со кои се пренесуваат на Групацијата сите ризици и користи кои произлегуваат од сопственоста на изнајменото средство се признаваат како финансиски наеми, при што средството се евидентира според неговата објективна вредност или доколку е таа пониска, сегашната вредност на минималните плаќања за наемот. Во текот на разгледуваниот период Групацијата има трансакции кои претставуваат финансиски наеми (Белешка 38).

Наемите каде што значаен дел од ризиците и користите кои произлегуваат од сопственоста се задржани од наемодавателот, се класифицираат како оперативни наеми. Плаќањата за наем при оперативен наем се искажуваат во билансот на успех на рамномерна основа за времетраењето на наемот во евиденцијата на наемателите. Наемодавателите ги презентираат средствата кои се предмет на оперативен наем во билансот на состојба како средства за издавање или вложувања во недвижности.

3.19. Користи на вработените

Користи на вработените се сите форми на надоместок кој го дава Групацијата во размена за извршената услуга од страна на вработените.

(1) Краткорочни користи за вработените

Краткорочни користи за вработените се користи кои доспеваат за плаќање во рамките на дванаесет месеци по крајот на периодот во кој вработените ја извршиле услугата. Тука спаѓаат платите и придонесите за социјално осигурување, краткорочно платени отсуства, учества во добивките и други немонетарни користи. Сите краткорочни користи за вработените се признаваат како расход и обврска во висина на недисконтираниот износ на користите.

Согласно законските одредби, Групацијата има право на распределба на дел од остварената добивка од претходната година за награди на менаџментот и вработените во Групацијата. Оваа распределба се врши согласно донесените одлуки на Собранието на акционери на Групацијата и истата се признава и евидентира како распределба на нето добивката, а не како расход согласно барањата на МСС 19 - Користи на вработените со оглед дека не се исполнети условите од МСС за нивно признавање како расход, а тоа се дека Групацијата нема дефинирани планови за учество на вработените во добивката, исплатата на наградите се менува од година во година и има различна висина на износот односно не може да се направи веродостојна проценка на износот на обврската за награди на крајот од тековната година.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.19. Користи на вработените (Продолжение)

(2) Користи по престанок на вработувањето

Групацијата врши уплата на придонесите за пензиско и инвалидско осигурување на вработените во согласност со домашната законска регулатива. Придонесите, засновани на платите на вработените, се уплатуваат во Националниот фонд. Групацијата нема никакви дополнителни обврски поврзани со плаќањето на овие придонеси.

Групацијата е обврзано да им исплати на вработените кои заминуваат во пензија минимална отпремнина која одговара на два месечни просечни плати исплатени во државата во моментот на пензионирање. Групацијата нема направено резервирање за ова право на вработените бидејќи се смета дека сумата е незначајна за финансиските извештаи.

3.20. Резервации

Резервации (резерви за обврски) се признаваат кога Групацијата има сегашна обврска (правна или изведена) како резултат на минат настан, кога е веројатно дека ќе настанат идни одливи на средства по тој основ и кога е можно да се процени износот на обврската. Кога се очекува надоместување на дел од ваква обврска во иднина, пример преку договори за осигурување, надоместувањето се признава како посебно средство но само кога е извесно дека ќе биде примено истото. Расходот за било која резервација се признава во билансот на успех намалено за износот на надоместувањето. Ако ефектот од временската димензија на парите е значаен, резервациите се дисконтираат на нивната сегашна вредност со примена на стапки пред оданочување кои ги одразуваат тековните пазарни проценки.

3.21. Неизвесности

Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Групацијата. Неизвесни обврски не се признаваат во финансиките извештаи, туку само се обелоденуваат.

Неизвесни средства се можни средства кои произлегуваат од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Групацијата. Неизвесни средства се признаваат само кога е веројатен приливот на економски користи.

4. Финансиски ризици и управување со истите

Групацијата влегува во различни трансакции кои произлегуваат од неговото секојдневно работење, а кои се однесуваат на купувачите, добавувачите и кредиторите. Главните ризици на кои Групацијата е изложена и политиките за управување со нив се следните:

4.1. Пазарен ризик

Ризик од промени на курсевите

Групацијата влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од продажби и набавки на странски пазари, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути. Групацијата нема посебна политика за управување со овој ризик со оглед дека во Република Македонија не постојат посебни финансиски инструменти за избегнување на овој вид на ризик. Според ова, Групацијата е изложена на можните флуктуации на странските валути, чиј ефект е даден во табелата подолу.

Ризик од промени на цените

Групацијата е изложена на ризик од промени на цените на вложувањата и истиот е надвор од контрола на Групацијата.

4.2. Кредитен ризик

Групацијата е изложена на кредитен ризик во случај кога неговите купувачи нема да бидат во состојба да ги исполнат своите обврски за плаќање. Групацијата нема значајна концетрација на кредитен ризик со оглед дека купувачи се голем број на друштва во земјата и странство, како и државни институции. Групацијата нема изградено посебна политика со цел да се управува или да се намали кредитниот ризик.

4.3. Каматен ризик

Групацијата се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога користи кредити и позајмици или кога има депонирани средства во банки договорени по варијабилни каматни стапки. Со оглед дека Групацијата има користено вакви кредити и позајмици, како и депозити, може да се каже дека постои изложеност спрема ваков вид на ризик, но тој зависи од движењата на финансиските пазари и Групацијата нема начин истиот да го намали.

4.4. Ликвидносен ризик

Ликвидносен ризик или ризик од неликвидност постои кога Групацијата нема да биде во состојба со своите парични средства редовно да ги плаќа обврските спрема своите доверители. Ваквиот ризик се надминува со константно обезбедување на потребната готовина за сервисирање на своите обврски и Групацијата нема вакви значајни проблеми во своето работење.

4. Финансиски ризици и управување со истите (Продолжение)

4.5. Даночен ризик

Согласно законските прописи во РМ, финансиските извештаи и сметководствените евиденции на Групацијата подлежат на контрола од страна на даночните власти по поднесувањето на даночните извештаи за годината. Заклучно со датумот на Извештајот на ревизорите, извршена е контрола на данокот од добивка за периодот од 01.01.2014 до 31.12.2016 година, при што е констатиран дополнителен данок од добивка од 2,590 илјади МКД. Контрола на данокот на додадена вредност, персонален данок на доход и придонеси на лични примања не е извршена. Според ова, дополнителни даноци во случај на идна контрола од страна на даночните власти во овој момент не може да се определат со разумна сигурност.

5. Утврдување на објективна вредност

Групацијата располага со финансиски средства и обврски кои ги вклучуваат побарувањата од купувачи, вложувањата расположливи за продажба, обврските кон добавувачи и обврските по кредити, како и нефинансиски средства за кои голем број на сметководствени политики и обелоденувања бараат утврдување на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на финансиските средства и обврски е приближна на нивната сметководствена вредност со оглед на фактот дека истите имаат релативно кратка доспеаност во рок од максимум до една година од датумот на билансот на состојба.

6. Финансиски инструменти

6.1. Ризик на финансирање

Групацијата врши финансирање на своето работење по пат на користење на краткорочни и долгорочни кредити со цел да обезбеди соодветен поврат на вложувањата. Групацијата континуирано ја следи својата задолженост преку соодветна анализа која со состојба на 31 декември 2017 и 2016 година е следната:

	2017	2016
Обврски по кредити	32,029	6,368
Пари и парични еквиваленти	(517,934)	(381,384)
Нето обврски (пари)	**(485,905)**	**(375,016)**
Вкупен капитал	**5,007,589**	**4,981,029**
% на задолженост	**0%**	**0%**

6.2. Ризик од девизни валути

Групацијата влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од продажби и набавки на странски пазари, при што истата е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути.

Состојбата со девизните износи на средствата и обврските деноминирани до денари на 31 декември 2017 и 2016 година по валути е следната:

	Средства		Обврски	
	2017	2016	2017	2016
ЕУР	209,013	206,293	193,657	166,850
УСД	248,492	174,677	-	-
Други	427,462	568,501	264,005	252,300
	884,967	**949,471**	**457,662**	**419,150**

Групацијата претежно е изложено на ЕУР и УСД, како и на други валути како што се ХРК, ПЛЗ, КМ и други.

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 10% на македонскиот денар во однос на странските валути. Анализата е направена на девизните салда на средствата и обврските на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

	Зголемувања за 10%		Намалувања за 10%	
	2017	2016	2017	2016
ЕУР	1,536	3,944	(1,536)	(3,944)
УСД	24,849	17,468	(24,849)	(17,468)
Други	16,346	31,620	(16,346)	(31,620)
Нето Ефект	**42,731**	**53,032**	**(42,731)**	**(53,032)**

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.3. Ризик од промени на каматите

Групацијата се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога користи кредити и позајмици или кога има пласирано средства кај други друштва или банки договорени по варијабилни каматни стапки.

Сметководствената вредност на финансиските средства и обврски според изложеноста на каматниот ризик на крајот од годините е како што следува:

	31 декември	
	2017	**2016**
Финансиски средства		
Некаматоносни:		
- Парични средства	2,296	3,301
- Побарувања од купувачи	1,629,339	2,288,426
- Дадени заеми	22,196	19,113
- Останати побарувања	135,049	79,393
- Вложувања	136,077	21,186
	1,924,957	**2,411,419**
Каматоносни со променлива камата:		
- Парични средства	306,247	232,268
- Дадени депозити во банки	209,391	145,815
	515,638	**378,083**
Каматоносни со фиксна камата:		
- Дадени позајмици	227,808	203,596
	227,808	**203,596**
	2,668,403	**2,993,098**
Финансиски обврски		
Некаматоносни:		
- Обврски кон добавувачи	1,268,059	1,398,048
- Останати тековни обврски	227,933	232,764
	1,495,992	**1,630,812**
Каматоносни со променлива камата:		
- Кредити од банки	28,912	-
	28,912	**-**
Каматоносни со фиксна камата:		
- Кредити и наеми	3,117	6,368
	3,117	**6,368**
	1,528,021	**1,637,180**

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.3. Ризик од промени на каматите

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 2% поени на каматните стапки на користените кредити и дадени депозити во банки. Анализата е направена на салдата на обврски за кредити и дадени депозити на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

	Зголемувања за 2% поени		Намалувања за 2% поени	
	2017	**2016**	**2017**	**2016**
Земени кредити	(289)	-	289	-
Дадени депозити	2,094	1,458	(2,094)	(1,458)
Нето Ефект	**1,805**	**1,458**	**(1,805)**	**(1,458)**

6.4. Ризик од ликвидност

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Групацијата со состојба на 31 декември 2017 година според нивната доспеаност:

	До 1 месец	1 - 3 мес.	3-12 мес.	Над 12 мес.	Вкупно
Парични средства	441,026	76,908	-	-	**517,934**
Купувачи	1,629,339	-	-	-	**1,629,339**
Останати побарув.	76,813	-	58,236	-	**135,049**
Дадени позајмици	-	51,108	-	198,896	**250,004**
Вложувања	-	-	121,666	14,411	**136,077**
	2,147,178	**128,016**	**179,902**	**213,307**	**2,668,403**
Добавувачи	1,268,059	-	-	-	**1,268,059**
Кредити	29,172	520	2,338	-	**32,029**
Останати обврски	193,640	34,293	-	-	**227,933**
	1,490,871	**34,813**	**2,338**	**-**	**1,528,021**

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.4. Ризик од ликвидност (Продолжение)

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Групацијата со состојба на 31 декември 2016 година според нивната доспеаност:

	До 1 месец	1 - 3 мес.	3-12 мес.	Над 12 мес.	Вкупно
Парични средства	322,895	58,489	-	-	**381,384**
Купувачи	2,288,426	-	-	-	**2,288,426**
Останати побарув.	52,960	-	26,433	-	**79,393**
Дадени позајмици	-	23,814	-	198,895	**222,709**
Вложувања	-	-	6,775	14,411	**21,186**
	2,664,281	**82,303**	**33,208**	**213,306**	**2,993,098**
Добавувачи	1,398,048	-	-	-	**1,398,048**
Кредити	531	1,061	4,776	-	**6,368**
Останати обврски	216,339	16,425	-	-	**232,764**
	1,614,918	**17,486**	**4,776**	**-**	**1,637,180**

7. Известување по сегменти

7.1. Деловни сегменти

Групацијата во текот на своето работење е организирана во следните деловни сегменти:

- Градежни работи - изведување на објекти за инвеститори или за продажба,
- Градежни услуги - давање на услуги во областа на градежништвото,
- Продажба на стоки и материјали и
- Останато (наеми и други продажби).

7. Известување по сегменти (продолжение)

7.1. Деловни сегменти (продолжение)

Резултатите по сегменти за годината која што завршува на 31 декември 2016 година како и останатите сегменти информации се следните:

	Градежни работи	**Градежни услуги**	**Стоки и матери.**	**Останато**	**Вкупно**
Приходи од продажба и останати приходи	4,853,708	555,823	203,794	72,363	**5,685,688**
Оперативна добивка/резултат на сегментот	**56,008**	**122,429**	**(62,625)**	**43,500**	**159,312**
Приходи од финансирање					**29,322**
Расходи од финансирање					**(34,932)**
Бруто добивка					**153,702**
Данок од добивка					**(15,314)**
Нето добивка					**138,388**
Други информации					
Вкупни средства по сегменти	6,852,737	784,742	287,728	102,166	**8,027,373**
Вкупни обврски по сегменти	2,577,903	295,209	108,239	38,433	**3,019,784**
Амортизација	357,879	40,983	15,026	5,336	**419,223**
Инвестиции во основни средства	160,016	18,324	6,719	2,386	**187,444**

7. Известување по сегменти (продолжение)

7.1. Деловни сегменти (продолжение)

Резултатите по сегменти за годината која што завршува на 31 декември 2016 година како и останатите сегменти информации се следните:

	Градежни работи	**Градежни услуги**	**Стоки и матери.**	**Останато**	**Вкупно**
Приходи од продажба и останати приходи	4,970,692	1,026,429	163,250	90,837	**6,251,209**
Оперативна добивка/резултат на сегментот	**70,730**	**275,921**	**(124,440)**	**56,518**	**278,730**
Приходи од финансирање					**58,276**
Расходи од финансирање					**(23,306)**
Бруто добивка					**313,699**
Данок од добивка					**(19,584)**
Нето добивка					**294,115**
Други информации					
Вкупни средства по сегменти	6,332,714	1,307,682	207,982	115,728	**7,964,105**
Вкупни обврски по сегменти	2,372,014	489,812	77,903	43,348	**2,983,076**
Амортизација	336,083	69,400	11,038	6,142	**422,662**
Инвестиции во основни средства	184,644	38,128	6,064	3,374	**232,211**

7. Известување по сегменти (Продолжение)

7.2. Географски сегменти

Работењето прикажано во овие консолидирани финансиски извештаи го опфаќа во работењето на Групацијата Гранит на територијата на Република Македонија, како и во земјите во кои истата има свои Подружници или друштва.

Остварените финансиски резулатати за годината која завршува на 31 декември 2017 и 2016 година по земји е како што следува:

	Во (000) МКД	
Добивка (загуба) од:	**2017**	**2016**
Друштва во РМ	231,490	245,135
Гранит ДОО Загреб	-	(8,828)
Подружница Гранит, Загреб	(14)	(711)
Подружница Тирана, Албанија	(652)	(31,269)
Гранмак, Виена	-	-
Подружница Косово	-	100,510
Подружница Краков, Полска	(1,640)	(68,563)
Гранмак, Германија	(10,325)	1,287
ГД Гранит ДОО, Бања Лука	8,305	10,716
Подружница Гранит, Бања Лука	149,817	323,368
Вкупна нето добивка (загуба)	**376,981**	**571,645**
Елиминации и корекции во консолидација	**(238,593)**	**(277,530)**
Вкупно добивка	**138,388**	**294,115**

Вкупните средства за годината која завршува на 31 декември 2017 и 2016 година по земји е како што следува:

	Во (000) МКД	
Вкупно средства од:	**2017**	**2016**
Друштва во РМ	8,439,229	8,213,446
Подружница Гранит, Загреб	(1,420)	5,028
Подружница Тирана, Албанија	24	45,891
Гранмак, Виена	3,689	-
Подружница Краков, Полска	198,288	1,016,283
Гранмак, Германија	15,044	25,425
ГД Гранит ДОО, Бања Лука	315,235	417,615
Подружница Гранит, Бања Лука	1,364,283	1,570,769
Вкупно бруто средства	**10,334,372**	**11,294,457**
Елиминации (меѓусебни трансакции)	**(2,306,999)**	**(3,330,352)**
Вкупно средства	**8,027,373**	**7,964,105**

7.3. Купувачи над 10% од вкупен приход

Информации за главни купувачи (над 10% од вкупен приход):

Купувач	% на учество во приходи	Износ на приходи
Аутопутеви	24%	1,370,050
Синохидро Корпоратион	18%	1,032,381

8. ПРИХОДИ ОД ГРАДЕЖНИ РАБОТИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Приходи од изградба на домашен пазар	3,499,680	2,865,117
Приходи од изградба на странски пазар	1,354,028	2,105,575
Приходи од градежни услуги на домашен пазар	535,272	925,377
Приходи од градежни услуги на странски пазар	20,551	100,753
Вкупно приходи од градежни работи	**5,409,531**	**5,996,823**

9. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Приходи од продажба на материјали	203,794	163,250
Добивки од продажба на постојани средства	72,363	91,136
Приходи од ослободување на резервации	1,377	9,567
Приходи од наплатени отпишани побарувања	-	109,921
Добивка од продажба на хартии од вредност	-	30,847
Останати приходи	48,374	66,586
Вкупно останати оперативни приходи	**325,908**	**471,307**

10. УПОТРЕБЕНИ СУРОВИНИ И МАТЕРИЈАЛИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Потрошени суровини и материјали	1,014,416	1,222,520
Енергија	219,858	216,306
Потрошени резервни делови	83,149	74,796
Потрошен ситен инвентар	64,767	58,790
Вкупно употребени суровини и материјали	**1,382,190**	**1,572,412**

11. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Бруто плати на вработени	805,720	937,810
Надомести на вработени	192,808	236,170
Трошоци за службени патувања	5,306	4,363
Вкупно трошоци за вработени	**1,003,834**	**1,178,344**

12. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ РАСХОДИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Набавна вредност на продадени стоки и материјали	185,134	226,013
Транспортни услуги	90,555	136,199
Наемнини	114,734	105,387
Банкарски провизии	39,189	54,691
Исправка на вредноста и отписи на побарувања од купувачи	319	115,931
Премии за осигурување	19,889	43,240
Расходи за одржување и заштита	46,750	38,406
Адвокатски и други интелектуални услуги	45,915	35,193
Расходи за реклама, репрезентација и спонзорства	6,723	10,787
Неотпишана вредност на расходувани постојани средства	15,585	1,841
Резервирања за судски спорови	1,380	62,922
Исправка на вредноста на залихи	3,331	102
Останати отписи	68,088	23,388
Останати оперативни расходи	164,806	135,895
Вкупно останати оперативни расходи	**802,398**	**989,995**

13. ПРИХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Приходи од камати (редовни)	23,048	14,877
Приходи од наплатени затезни камати	3,677	31,634
Приходи од курсни разлики	2,535	11,757
Останати приходи од финансирање	62	8
Вкупно приходи од финансирање	**29,322**	**58,276**

14. РАСХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Камати	4,180	14,360
Курсни разлики	30,752	8,871
Останати расходи од финансирање	-	75
Вкупно расходи од финансирање	**34,932**	**23,306**

15. ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА

Основната заработувачка по акција се утврдува како количник од нето добивката расположлива за распределба, намалена за дивидендата која им припаѓа на приоритетните акции, и пондерираниот просечен број на запишани и издадени обични акции во текот на годината.

Според извештајот на Централниот депозитар за хартии од вредност со состојба на 31 декември 2017 Друштвото поседува 9,306 обични акции (2016: 9,820 обични акции) издадени од ГД Гранит АД Скопје. Меѓутоа, не станува збор за сопствени акции, туку за акции со ограничување, бидејќи тие им припаѓаат на сопственици за кои во ЦДХВ не постојат комплетни податоци.

Според извештајот на Централниот депозитар за хартии од вредност со состојба на 31 декември 2017 година, Друштвото поседува 301,173 сопствени акции (2016: 301,173). Во текот на 2015 година, со Одлука на Собрание, Друштвото се стекнало се нови 176,136 сопствени акции. Поради тоа што сопствените акции не се сметаат за акции кои се во оптек (не се тргува со нив), се пресметува пондериран просечен број на издадени акции.

	2017	2016
Нето добивка расположлива за распределба (000) МКД	**138,388**	**294,115**
Дивиденда на приоритетни акции (000 МКД)	-	-
Корегирана Нето добивка (000 МКД)	**138,388**	**294,115**
Издадени обични акции	3,071,377	3,071,377
Минус: откупени сопствени акции во претходни години	(301,173)	(301,173)
Пондериран просечен број на запишани и издадени обични акции	**2,770,204**	**2,770,204**
Основна заработувачка по акција (Во МКД)	**50**	**106**

Со оглед на фактот дека во Групацијата нема издадено конвертибилни приоритетни акции или други вакви инструменти, не се пресметува разводнета заработувачка по акција.

16. ДИВИДЕНДА ПО АКЦИЈА

На годишното собрание на ГД Гранит АД Скопје за 2017 година, кое е закажано за април/мај 2018 година, ќе се врши распределба на остварената добивка за 2017 година. Овие финансиски извештаи не ја содржат оваа распределба, со оглед дека истата ќе биде искажана во Извештајот за промените во капиталот за 2018 година. Објавените дивиденди за обични акции за 2017 година изнесуваат 77,566 илјади МКД (2016: 61,553 илјади МКД) или 28 МКД за 1 акција (2016: 22.22 МКД за 1 акција).

17. ДАНОК ОД ДОБИВКА

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Тековен данок од добивка	15,314	19,584
Одложен данок од добивка	-	-
	15,314	**19,584**
Усогласување на данокот:		
Добивка пред оданочување	**153,702**	**313,699**
Ослободувања за добивката пред оданочување	-	-
Непризнаени расходи:		
Репрезентација	3,199	2,234
Отпис и исправка на вредност на побарувања	14,573	227,496
Ненаплатени побарувања од заем	31,913	-
Спонзорства и донации	45	-
Надомести на членови на УО и НО	565	693
Парични и даночни казни, пенали и казнени камати	16,196	1,171
Други расходи	27,757	14,855
Даночна основа од подружници	51,910	75,580
Даночен кредит од претходни години	(16,256)	(25,855)
Реинвестирана добивка	(130,463)	(137,363)
Даночна основа	**153,141**	**472,510**
Пресметан данок од добивка по 10% (2016: 10%)	**15,314**	**47,251**
Други ослободувања	-	(27,667)
Данок од добивка	**15,314**	**19,584**
Добивка пред оданочување	**153,702**	**313,699**
Ефективна даночна стапка	**9.96%**	**6.24%**

18. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Денарски сметки кај комерцијални банки	189,980	94,702
Денарски благајна	1,151	849
Девизни сметки	116,267	137,566
Девизни благајни	1,145	2,452
Депозити во банки	209,391	145,815
Вкупно парични средства	**517,934**	**381,384**

Заклучно со 31 декември 2017 година, депозитите во вкупен износ од 209,391 илјади МКД се состојат од орочени девизни депозити во Охридска Банка со рок на орочување од еден до три месеци со камата по годишна стапка од 0.08% годишно (2016: 145,815 илјади МКД).

19. ПОБАРУВАЊА ОД ПРОДАЖБА

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Купувачи во земјата за градежни работи	621,313	1,107,701
Купувачи во земјата за градежни услуги	173,638	174,788
Купувачи во земјата за продадени основни средства	8,569	18,570
Купувачи во странство	432,607	570,189
Побарувања од купувачи за задржани депозити по градежни работи	393,212	415,166
Нефактурирани побарувања од купувачи	171,487	59,134
Сомнителни побарувања од купувачи во земјата	190,432	202,300
Сомнителни побарувања од купувачи во странство	-	-
	1,991,258	**2,547,848**
Минус: Исправка на вредноста на сомнителни побарувања од купувачи	(190,432)	(202,300)
Вкупно побарувања од продажба	**1,800,826**	**2,345,548**
Промени во исправка на вредноста за годината:		
Состојба на 1 јануари	**202,300**	**296,760**
Нови сомнителни побарувања	3,674	27,398
Наплати на сомнителни побарувања	(15,542)	(121,858)
Отписи	-	-
Состојба на 31 декември	**190,432**	**202,300**

20. ПОБАРУВАЊА ЗА ДАДЕНИ АВАНСИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Дадени аванси на добавувачи во земјата	458,525	87,113
Дадени аванси на добавувачи во странство	125,557	93,449
Сомнителни и спорни дадени аванси во земјата	54,153	54,153
	638,235	**234,715**
Минус: Исправка на вредноста на сомнителни дадени аванси на добавувачи во земјата	(54,153)	(54,153)
Вкупно побарувања за дадени аванси	**584,082**	**180,562**
Промени во исправка на вредноста за годината:		
Состојба на 1 јануари	**54,153**	**54,153**
Нови сомнителни побарувања	-	-
Наплати на сомнителни побарувања	-	-
Отписи	-	-
Состојба на 31 декември	**54,153**	**54,153**

21. КРАТКОРОЧНИ ДАДЕНИ ЗАЕМИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Дадени заеми на:		
МХЕ Јабланица ДОО Скопје-камати	13,204	17,205
Прототип - заем	28,912	4,701
Прототип - камати	852	77
Кошаркарски клуб Работнички - заем	3,000	1,831
Кошаркарски клуб Работнички - камати	28	-
Мали Хидроелектрани ДОО Скопје - камати	5,112	-
Тековен дел на долгорочни заеми (Белешка 27)	-	-
Вкупно краткорочни дадени заеми	**51,108**	**23,814**

22. ОСТАНАТИ КРАТКОРОЧНИ СРЕДСТВА И АВР

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Побарување за повеќе платен ДДВ	48,838	20,594
Побарувања за данок од добивка	58,236	26,433
Побарувања од вработените	7,971	9,185
Однапред платени трошоци	2,625	2,625
Останато	26,789	29,966
	144,459	**88,803**
Минус: Исправка на вредноста на побарувања од вработените	(6,785)	(6,785)
Вкупно останати краткорочни средства и АВР	**137,674**	**82,018**

23. ЗАЛИХИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Материјали	480,102	409,687
Резервни делови	87,405	104,358
Ситен инвентар	279,946	234,884
Станови и деловен простор за пазар (производство)	381,296	379,981
Трговски стоки	24,545	15,563
Земјиште наменето за продажба	197,436	197,436
Вкупно залихи	**1,450,730**	**1,341,909**

Со состојба на 31 декември 2017 година, залихата на станови и деловен простор наменети за продажба во износ од 381,296 илјади МКД (2016: 379,981 илјади МКД) ги опфаќа сите вложувања направени од страна на Друштвото во изградба на објекти во сопствена режија и чија намена е продажба на заинтересирани купувачи. Овие залихи се искажани според фактички направените директни трошоци за нивно создавање.

24. ВЛОЖУВАЊА ВО ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА

	Основна дејност	% на сопственост	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Вложувања во:				
ГПМ Србија Белград	градежни работи	34%	159	159
Мали Хидроелектрани ДОО Скопје	производство на ел.енергија	50%	3,075	3,075
Силика АД Чајле	рударство	28%	10,808	10,808
Мали Хидроелектрани Јабланица ДОО Скопје	производство на ел.енергија	50%	308	308
Останати			61	61
Вкупно			**14,411**	**14,411**

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Промени во текот на годините:		
Состојба на 1 јануари	**14,411**	**14,411**
Нови вложувања во текот на годината	-	-
Курсни разлики	-	-
Состојба на 31 декември	**14,411**	**14,411**

25. ВЛОЖУВАЊА

(а) Вложувања расположливи за продажба

	% на сопственост	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Вложувања во некотирачки друштва:			
Македонска Банка АД Скопје-во ликвид.	минимално	38	38
		38	**38**
Исправка на вредноста на сомнителни вложувања		(38)	(38)
Нето вложувања расположливи за продажба		**-**	**-**

(б) Вложувања според објективна вредност

Удели во:	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
КБ Публикум Инвест	-	4,970
КБ Публикум Балансиран	5,394	-
КБ Публикум Паричен	114,276	-
Илирика Глобал Растечки пазари	1,366	1,264
Илирика Југоисточна Европа	630	541
Нето вложувања според објективна вредност	**121,666**	**6,775**
Вкупно вложувања	**121,666**	**6,775**

26. ДОЛГОРОЧНИ ДАДЕНИ ЗАЕМИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Мали Хидроелектрани ДОО Скопје	165,744	165,744
МХЕ Јабланица ДОО Скопје	33,127	33,127
Градежник ДООЕЛ Охрид	-	-
Долгорочни дадени кредити на вработени	260	259
Исправка на вредноста на долгорочните дадени кредити	(235)	(235)
	198,896	**198,895**
Минус: тековен дел на долгорочни кредити	-	-
Вкупно долгорочни дадени кредити	**198,896**	**198,895**

Друштвото има дадено долгорочни позајмици на придружените друштва Мали Хидроелектрани ДОО Скопје и МХЕ Јабланица ДОО Скопје во вкупен износ од 198,871 илјади МКД, со рок на враќање до октомври 2022 година и каматни стапки по дванаесет месечен СКИБОР + 1% годишно.

27. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Со состојба на 31 декември 2017 година, нематеријалните средства во износ од 17,318 илјади МКД (2016: 19,322 илјади МКД) вклучуваат стекнат компјутерски софтвер наменет за активностите на Друштвото.

28. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Промени во текот на 2017 година:

	Земјиште и градежни објекти (000) МКД	Постројки и опрема (000) МКД	Транспор. средства (000) МКД	Инвестиции во тек (000) МКД	Вкупно (000) МКД
Набавна вредност					
Состојба на 1 јануари	**1,899,520**	**3,280,808**	**1,456,237**	**210,115**	**6,846,680**
Набавки	14,215	91,516	80,058	1,655	187,444
Набавки од Групата	-	-	-	-	-
Пренос	2	155	(7)	-	150
Оутѓување	-	-	-	-	-
Пренос на залихи	-	-	-	-	-
Продажби во Групата	-	-	-	-	-
Продажби	(250)	(34,546)	(1,093)	-	(35,889)
Расход и кусоци	-	(1,020)	(1,962)	-	(2,982)
Состојба на 31 декември	**1,913,487**	**3,336,913**	**1,533,233**	**211,770**	**6,995,403**
Акумулирана амортизација					
Состојба на 1 јануари	**561,206**	**1,974,419**	**941,588**	**-**	**3,477,213**
Амортизација	56,117	233,814	118,798	-	408,729
Пренос	23	(6)	(21)	-	(4)
Останати зголемувања	-	-	-	-	-
Оутѓување на опрема	-	-	-	-	-
Продажби во Групата	-	-	-	-	-
Продажби	(122)	(20,329)	(476)	-	(20,927)
Расход	-	(613)	(1,723)	-	(2,336)
Состојба на 31 декември	**617,224**	**2,187,285**	**1,058,166**	**-**	**3,862,675**
Сегашна вредност на:					
31.12.2017 година	**1,296,263**	**1,149,628**	**475,067**	**211,770**	**3,132,728**
31.12.2016 година	**1,338,314**	**1,306,389**	**514,649**	**210,115**	**3,369,467**

Со состојба на 31 декември 2017 година, дел од градежните објекти и опрема на Друштвото се ставени под хипотека како обезбедување за кредитите и земените банкарски гаранции (Белешка 36а).

29. ОБВРСКИ СПРЕМА ДОБАВУВАЧИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Обврски спрема добавувачи во земјата	842,426	985,266
Обврски спрема добавувачи во странство	425,633	412,782
Вкупно обврски спрема добавувачи	**1,268,059**	**1,398,048**

30. ОБВРСКИ ЗА ПРИМЕНИ АВАНСИ

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Примени аванси од инвеститори	1,259,168	1,084,232
Примени аванси од продажба на станови	2,029	3,855
Вкупно обврски за примени аванси	**1,261,197**	**1,088,087**

Од вкупните примени аванси, најголем дел или 92% се однесуваат на авансно плаќање од изведувачите Синохидро Корпоратион ЛТД , МЕР АД и ЈПДП, согласно договорите за изведба.

31. КРАТКОРОЧНИ КРЕДИТИ

Краткорочните кредити се состојат од следните кредити:

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Заемодавател:		
Комерцијална банка АД Скопје	28,912	-
Вкупно	**28,912**	**-**

Во текот на 2017 година, склучен е договор за кредит со Комерцијална Банка АД Скопје, со рок на враќање од 9 месеци и каматна стапка од 3.8% годишно.

32. ТЕКОВНА ДОСПЕАНОСТ НА ДОЛГОРОЧНИ КРЕДИТИ

Тековниот дел од долгорочните кредити го претставуваат делот од обврските за долгорочни кредити кои доспеваат за плаќање во рок од 12 месеци од датумот на билансот на состојба (Белешка 34).

33. ОСТАНАТИ КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ И ПВР

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Обврски спрема вработените за нето плати	43,325	40,430
Обврски спрема државата за давачки од плати	20,314	18,661
Обврски за ДДВ	216	34,087
Обврски за данок од добивка	34,293	16,425
Обврски за награди на вработените	26,225	21,225
Обврски за дивиденди	55,095	53,264
Обврски за здружени средства од вработени	25,125	24,293
Останати обврски спрема вработените	2,833	2,558
Незаработени приходи	-	26,533
Останати краткорочни обврски	20,507	21,821
Вкупно останати краткорочни обврски и ПВР	**227,933**	**259,296**

34. ДОЛГОРОЧНИ КРЕДИТИ

	Време на отплата	Каматна стапка	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Заемодавател:				
Мастер Лизинг - финан. наем	36 месечни рати до 03/2017	8.5% годишно	30	165
Еуролиз Ауто - финан. наем	36 месечни рати до 05/2017	9.5% годишно	98	259
Wirtgen Srbija - финан. наем	8 квартални рати	6% годишно	2,989	2,989
Охридска банка АД Охрид	19 квартални рати од 04/12 - 01/17	5.5% годишно фиксна	-	2,955
Вкупно обврски за долгорочни кредити			**3,117**	**6,368**
Тековна доспеаност на долгорочни кредити:				
Мастер Лизинг - финан. наем			(30)	(165)
Еуролиз Ауто - финан. наем			(98)	(259)
Wirtgen Srbija - финан. наем			(2,989)	(2,989)
Охридска Банка АД Охрид			-	(2,955)
Вкупно тековна доспеаност			**(3,117)**	**(6,368)**
Вкупно нето долгорочни кредити			**-**	**-**

Наемите од Мастер Лизинг и Еуролиз Ауто во износ од 128 илјади МКД се наменети за купување на основни средства (возила), при што истите се купени под финансиски наем.

Кредитите од Wirtgen Србија во износ од 2,989 илјади МКД се наменети за купување на основни средства (опрема), при што истите се купени под финансиски наем.

Отплатата на долгорочните обврски која треба да се изврши по 31 декември 2017 и 2016 е како што следува:

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Во рок од една година	3,117	6,368
Над една до пет години	-	-
Над 5 години	-	-
Вкупно	**3,117**	**6,368**

35. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ

а) Земени банкарски гаранции

Друштвото има склучено договори за земени банкарски гаранции од следните банки, со следните износи, рокови на доспевање и основ за кои се склучени:

Банка	(000) МКД	ЕУР	УСД	Рок на доспевање
НЛБ Банка АД Скопје	466,679	1,838,372	1,200,000	2018 - 2021
Комерцијална Банка АД Скопје	1,028,960	21,325,669	-	2018 - 2023
Охридска Банка АД Охрид	113,136	16,119,273	-	2017 - 2019
Вкупно гаранции	**1,608,775**	**39,283,314**	**1,200,000**	
Вкупно во (000) МКД	**4,085,860**			
Вкупно во ЕУР	**66,446,798**			

Гаранциите издадени од страна на НЛБ Банка АД Скопје во корист на Друштвото се одобрени врз основа на склучен договор за рамковен револвинг кредит-лимит од месец декември 2016 година на износ од 12,000,000 ЕУР. Договорот опфаќа одобрување на кредити, отварање на акредитиви и издавање на гаранции. Времетраењето на овој договор е до 2026 година. Како обезбедување за обврските на Друштвото се дадени хипотеки на имот и меници (Белешка 35б).

Гаранциите издадени од страна на Комерцијална банка АД Скопје во корист на Друштвото се одобрени врз основа на склучен договор за рамковен револвинг кредит-лимит од 2016 година на износ од 30,000,000 ЕУР. Договорот опфаќа одобрување на кредити, отварање на акредитиви и издавање на гаранции. Времетраењето на овој договор е до 2026 година. Како обезбедување за обврските на Друштвото се дадени хипотеки на имот и меници (Белешка 35б).

Гаранциите издадени од страна на Охридска банка АД Скопје во корист на Друштвото се одобрени врз основа на склучен договор за рамковен револвинг кредит-лимит од 2014 година на износ од 18,500,000 ЕУР. Договорот опфаќа одобрување на кредити, отварање на акредитиви и издавање на гаранции. Времетраењето на овој договор е до 2019 година. Како обезбедување за обврските на Друштвото се дадени хипотеки на имот и меници (Белешка 35б).

Вкупната изложеност на Друштвото спрема банките по основ на искористени банкарски гаранции со состојба на 31 декември 2017 година изнесува 4,085,860 илјади МКД или 66.5 милиони Евра.

Добиените банкарски гаранции се обезбедени со хипотеки на недвижен и подвижен имот на Друштвото (белешка 28).

35. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ (продолжение)

б) Дадени хипотеки на својот имот

Друштвото има дадено хипотеки на својот имот како обезбедување на плаќање спрема следните банки за следните преземени обврски:

Хипотекарен доверител	Објект/Имот	Обезбедување за:
НЛБ Банка АД Скопје	Терм. Делчево (2 ред) Хотел Охрид (1 ред) Адм. зграда Битола (1 ред) Адм. Зграда Скопје (2 ред) Управна зграда и маш.раб. М.Каменица Хотел Скопје(2 ред) Опрема и инвентар Возила и градежни машини	Договор за рамковен револволинг кредит лимит од 12,000,000 ЕУР со НЛБ Банка АД Скопје
Комерцијална банка АД Скопје	Адм. зграда Битола Адм. Зграда Скопје Стопански комплекс М.Каменица Хотел Скопје Хотел Охрид Деловен објект Делчево Деловна опрема, градежна опрема и градежна механизација (1 ред) Три бланко сопствени акцептирани меници уредени во форма на нотарски акт со извршна клаузула	Договор за рамковен револвинг кредит лимит од 30,000,000 ЕУР
Охридска Банка АД Охрид	Градежна опрема	Договор за кредитна линија од 18,500,000 ЕУР

Проценетата вредност на заложениот имот и опрема се утврдени од страна на банките доверители.

35. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ (продолжение)

в) Судски спорови

Друштвото е тужена странка во поголем број на судски постапки кои произлегуваат од редовното работење на Друштвото. Вкупниот износ на тужби против Друштвото на 31 декември 2017 година 331,598 изнесува илјади МКД (2016: 270,086 илјади МКД) и претставуваат тужби по разни основи (од добавувачи, тужби за надомест на штети и останато). Друштвото има извршено резервирање за судски спорови за кои смета дека се веројатни идни одливи на средства во вкупен износ од 228,426 илјади МКД. Менаџментот на Друштвото смета дека освен претходно наведените, не постојат други значајни идни обврски од овие судски спорови.

Од друга страна, Друштвото се јавува како тужител во поголем број на судски постапки кои произлегуваат од редовното работење на Друштвото. Вкупниот износ на тужби во корист на Друштвото на 31 декември 2017 година изнесува 494,010 илјади МКД (2016: 474,413 илјади МКД) и воглавно претставуваат тужби поради ненаплатени побарувања за извршени работи. Потенцијални средства не се признаваат во финансиските извештаи.

36. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

Трансакциите помеѓу поврзаните друштва во рамки на Групацијата односно нивните вкупни меѓусебни побарувања, обврски, како и приходи и расходи се дадени во табелата подолу.

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Побарувања	2,306,999	2,535,656
Обврски	2,306,999	2,535,656
Приходи од продажби	14,147	13,488
Приходи од наемнини	11,785	11,985
Останати приходи	419,263	905,104
Трошоци за материјали	-	(5,182)
Трошоци за услуги	(1,916)	(2,562)
Трошоци за наемнини	(11,785)	(12,284)
Други трошоци	(419,263)	(905,104)

Погоренаведените побарувања, обврски, приходи и расходи се елиминирани во овие консолидирани финансиски извештаи.

37. ФИНАНСИСКИ НАЕМИ

Друштвото има набавено основни средства (градежни машини и опрема) под финансиски наем (Белешка 34). Роковите за плаќање на истите се движат во период од две до три години од датумот на билансот на состојба. Идните плаќања за наеми според финансиските наеми се како што следува:

	2017 (000) МКД	2016 (000) МКД
Во рок од една година	3,117	4,108
По една година, но не повеќе од пет години	-	2,831
	3,117	**6,939**

38. НАСТАНИ ПО ДАТУМ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

По датумот на известување не се случиле настани кои имаат материјално значење на деловните активности на Друштвото.

Законска обврска за составување на консолидирана годишна сметка и годишен извештај за работењето согласно одредбите на ЗТД

Согласно член 476 од Законот за трговски друштва Консолидираната Годишна сметка која ја изготвуваат трговските друштва вклучува биланс на состојба и биланс на успех и објаснувачки белешки.

Согласно член 476 од Законот за трговски друштва Годишната сметка и финансискиот извештај кои се однесуваат за иста деловна година и кои се подготвени согласно одредбите на Законот и со прописите за сметководство треба да содржат идентични податоци за состојбата на средствата, обврските, приходите, расходите, главнината и остварената добивка односно загуба на друштвото за деловната година.

Согласно член 477 од Законот за трговски друштва, Органот на управување на Друштвото, покрај годишната сметка, односно финансиските извештаи, е должен, по завршување на секоја деловна година да изготви и извештај за работата на друштвото во претходната година со содржина определена во член 384 став 7 од ЗТД.

Консолидираната Годишна сметка на Друштвото и Годишниот извештај за работење се дадени во Додатоците 2 и 3.

Органот на Управување на Друштвото го разгледал и одобрил Годишниот извештај за работење.

Консолидирана Годишна сметка за 2017 година
- Консолидиран Биланс на состојба
- Консолидиран Биланс на успех
- Консолидран Извештај за сеопфатна добивка

Годишен извештај за 2017 година